

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Faisala Husseiniho a soudkyně Michaely Bejčkové, ve věci žalobců: **a) Ing. P. P., b) Ing. L. P.**, oba zastoupeni advokátem Mgr. Lukášem Nývlttem, Na Příkopě 583/15, Praha 1, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, Škroupova 1760/18, Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 8. 2021, čj. PK-ŽP/12027/21, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 8. 2023, čj. 77 A 137/2021 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Popis věci

[1] Městský úřad Horažďovice, odbor životního prostředí (vodoprávní úřad), vedl na žádost města Nalžovské Hory vodoprávní řízení o povolení odběru podzemních vod ze stávajícího vodního zdroje. Této žádosti vodoprávní úřad vyhověl a rozhodnutím ze dne 10. 7. 2019 povolil odběr podzemních vod podle § 8 odst. 1 písm. b) bodu 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). Žalobci (nyní *stěžovatelé*) se domáhali u vodoprávního úřadu obnovy tohoto řízení o povolení odběru podzemních vod. Vodoprávní úřad řízení o obnově zastavil, jelikož shledal, že žalobci nebyli účastníky vodoprávního řízení, a tudíž se nemohou domáhat jeho obnovy.

[2] Žalobci podali ke krajskému soudu žalobu, kterou se domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 8. 2021, a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Napadeným rozhodnutím žalovaný podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, zamítl odvolání stěžovatelů a potvrdil rozhodnutí vodoprávního úřadu o zastavení řízení.

[3] Krajský soud žalobu zamítl. Shledal, že žalobci nebyli a ani nemohli být účastníky řízení, o jehož obnovu žádali, neboť nesplňovali podmínky účastnictví podle vodního zákona. Na této skutečnosti nemohlo změnit nic ani umístění studny, případně ochranného pásma vodního zdroje na pozemcích žalobců, k čemuž se ovšem žalovaný v napadeném rozhodnutí vyjádřil. Vzhledem k tomu, že nebyly splněny již podmínky pro obnovu řízení podle § 100 odst. 1 správního řádu, což správní orgány řádně zdůvodnily, nebylo možno uvažovat ani o nařízení obnovy (řízení) z moci úřední podle § 100 odst. 3 správního řádu (aniž by dle názoru soudu bylo nutno hodnotit, zda je splněna podmínka veřejného zájmu na novém řízení).

2. Kasační řízení

2.1 Kasační stížnost

[4] Proti rozsudku krajského soudu podali stěžovatelé kasační stížnost. V kasační stížnosti namítají jednak to, že byly splněny podmínky pro obnovu řízení, a pak také samotnou nezákonnost rozhodnutí vydaného v původním řízení.

[5] Podstatou žádosti o obnovu řízení ze strany stěžovatelů bylo prokázání, že rozhodnutí o povolení odběru podzemních vod bylo vydáno nezákonně. Bylo tvrzeno a prokázáno, že ochranné pásmo vodního zdroje nebylo ke dni podání žádosti města Nalžovské Hory ani ke dni vydání rozhodnutí o povolení odběru povrchových vod oploceno, a důkazy provedené ve vodoprávním řízení, na jejichž podkladě došlo k vydání rozhodnutí o povolení, se ukázaly jako nepravdivé.

[6] Stěžovatelé jsou toho názoru, že pokud nemohli být účastníky vodoprávního řízení o žádosti obce, a to ani jako dotčené osoby, měl správní orgán prvního stupně řízení obnovit z moci úřední, jelikož vyšly najevo nové skutečnosti, případně provedené důkazy se ukázaly nepravdivými. Tyto skutečnosti mohly nepochybně odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování. Krajský soud se tedy nezabýval aplikací obnovy řízení z úřední povinnosti dle § 100 odst. 3 správního řádu, protože nebyly splněny podmínky pro obnovu řízení dle § 100 odst. 1 správního řádu. Tento závěr je dle stěžovatelů nesprávný. S ohledem na skutečnost, že byly naplněny veškeré podmínky pro obnovu řízení z moci úřední dle § 100 odst. 3 správního řádu, mají stěžovatelé za to, že správní orgány měly obnovu řízení povolit, bez ohledu na to, zda jsou stěžovatelé účastníky řízení, či nikoliv. Krajský soud se nicméně tímto v odůvodnění napadeného rozsudku nijak nezabýval, pouze uvedl, že není nutné hodnotit, zda byla splněna podmínka veřejného zájmu. Stěžovatelé konstatují, že obnovu řízení je možné nařídit i tehdy, pokud by se provedené důkazy ukázaly nepravdivými (bez ohledu na jejich prospěšnost pro účastníka). Nepravdivost důkazů byla prokázána, avšak správní orgány tuto skutečnost účelově opomíjely a krajský soud se k tomu nijak nevyjádřil.

pokračování

[7] Rozhodnutí o povolení odběru podzemních vod bylo vydáno na základě nesprávných podkladů, respektive podkladů, které nejsou v souladu se skutečným stavem, tedy na základě nepravdivých údajů. Stěžovatelé k tomuto dodávají, že krajskému soudu zcela uniká účel oplocení ochranného pásma vodního zdroje, kterým je především ochrana nezávadnosti a jakosti vodního zdroje, kterážto nemůže být zaručena v případě chybějícího oplocení.

[8] Dále stěžovatelé poukazují na skutečnost, že rozhodnutí Okresního národního výboru v Klatovech, odboru vodního a lesního hospodářství a zemědělství, ze dne 21. 6. 1985, stanovilo podmínky pro nakládání s podzemními vodami na daném pozemku. Tímto rozhodnutím bylo pro vrt vyhlášeno pásmo hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně a stanovena ochrana vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti vodního zdroje. Toto rozhodnutí tak stanovilo ochranné pásmo I. stupně, tj. jako čtverec o velikosti 40 x 40 m, který je oplocen. Z uvedeného je zřejmé, že ochranné pásmo vodního zdroje musí být oploceno. Jedná se o zákonnou povinnost uživatele vodního zdroje, který se jinak dopouští správního deliktu dle § 125a odst. 2 písm. c) vodního zákona. Jinými slovy, k vydání rozhodnutí o povolení může dojít pouze za předpokladu, že ochranné pásmo je oploceno, a tento faktický stav byl povinen správní orgán zjistit. Ve vodoprávním řízení tak bylo povinností na tuto skutečnost upozornit. Z rozhodnutí o povolení nevyplývá, zda byl vůbec zjišťován fyzický stav vodního zdroje a jeho oplocení. A pokud by součástí spisu byla informace, že ochranné pásmo oploceno je, jednalo by se o skutečnost nepravdivou.

[9] Pokud krajský soud neshledal, že by vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit (podmínka dle § 100 odst. 1 správního řádu), jde o závěr nesprávný.

[10] Faktický stav nebyl v souladu s rozhodnutím o stanovení ochranného pásma vodního zdroje, což stěžovatelé v průběhu celého předcházejícího správního řízení několikrát namítali a podložili svá tvrzení relevantními důkazy.

[11] Krajský soud se výše uvedenou otázkou nikterak nezabýval, pouze omezil svá zjištění na to, zda žalobci měli ve vodoprávním řízení postavení účastníka řízení nebo dotčené osoby. Podstata celé záležitosti však tkví v posouzení (ne)zákonnosti rozhodnutí o povolení, které bylo vydáno na základě nesprávných údajů uvedených v samotné žádosti o povolení, jakož i na základě nepravdivých důkazů. Jinými slovy, takové povolení by nikdy nemohlo být vydáno, pokud by byla žádost města Nalžovské Hory perfektní, obsahovala pravdivé údaje (informace) a všechny přílohy byly v souladu s faktickým stavem.

2.2 Vyjádření ministerstva

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své rozhodnutí a odůvodnění rozsudku krajského soudu.

3. Posouzení věci

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Krajský soud věc správně posoudil po skutkové i právní stránce a jeho závěrům nelze nic vytknout. NSS se ztotožňuje se závěry krajského soudu a v podrobnostech na ně odkazuje.

[15] NSS připomíná, že nyní projednávaná věc se týká rozhodnutí o zastavení řízení o obnově vodoprávního řízení, nikoliv samotného vodoprávního řízení.

[16] Prvním krokem k posouzení žádosti o obnovu řízení je posouzení přípustnosti této žádosti (§ 100 odst. 1 a 2 správního řádu): Obnovy řízení se může *ve stanovené lhůtě* domáhat účastník správního řízení ukončeného pravomocným rozhodnutím ve věci, který nemohl důvod obnovy uplatnit v odvolacím řízení.

[17] Krajský soud se detailně (body 31 až 39 napadeného rozsudku) zabýval otázkou, zda stěžovatelé byli nebo měli být účastníky vodoprávního řízení. Správně došel k závěru, že stěžovatelé účastníky řízení nebyli, a dle vodního zákona ani být nemohli. Ostatně tento závěr ani stěžovatelé v kasační stížnosti nezpochybňují NSS ale na tomto místě musí zdůraznit, že již samotný závěr o nepřipustnosti žádosti o obnovu vodoprávního řízení muselo vést k zastavení řízení o žádosti, tak jak to uvedl krajský soud v bodě 43 napadeného rozsudku.

[18] Stěžovatelé v kasační stížnosti však dále namítají, že se krajský soud vůbec nezabýval splněním podmínek pro zahájení obnovy řízení z moci úřední.

[19] Soudy ve správním soudnictví podle § 2 s. ř. s. poskytují ochranu veřejným subjektivním právům. Žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 s. ř. s. se jeho zrušení může domáhat ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti.

[20] Správní žaloba neslouží jako *actio popularis*, žaloba ve veřejném zájmu (viz např. rozsudek NSS ze dne 18. 1. 2008, čj. 2 As 52/2007 - 67). Žalobce se může domáhat ochrany pouze svých vlastních veřejných subjektivních práv. K námitkám stěžovatelů stran nedodržení podmínek odběru podzemních vod (oplocení ochranného vodního pásma) nebo možného spáchání přestupku dodává NSS, že tyto skutečnosti nemohly nijak zasáhnout do práv stěžovatelů ani nezpůsobují nezákonnost napadeného rozhodnutí; koneckonců se samotného rozhodnutí o zastavení řízení o obnově ani netýkají. Zde tedy také krajský soud nijak nepochybil, když se těmito námitkami nezabýval.

[21] Pokud správní orgán neshledá naplnění podmínek k zahájení správního řízení, nejedná se o úkon, kterým by se zakládala, měnila nebo rušila práva nebo povinnosti oznamovatele (až na úzce vymezené případy, viz rozsudek rozšířeného senátu ze dne 26. 3. 2021, čj. 6 As 108/2019 - 39, č. 4178/2021 Sb. NSS). Není tedy možné, aby se obnovy řízení z moci úřední stěžovatelé domáhali žalobou proti rozhodnutí správního orgánu. Krajský soud nijak nepochybil, ani když se nezabýval naplněním podmínek pro zahájení obnovy vodoprávního řízení z moci úřední, posouzení naplnění podmínek pro zahájení obnovy řízení je pouze na správním orgánu.

pokračování

4. Závěr a náklady řízení

[22] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatelů není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 větou poslední s. ř. s. zamítl.

[23] O náhradě nákladů řízení mezi účastníky soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Neúspěšní stěžovatelé nemají právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. února 2024

Ondřej Mrákota
předseda senátu